

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0526U000144

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-05-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зарічанська Христина Володимирівна

2. Khrystyna Zarichanska

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0357-3261

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 14.01.01

Назва наукової спеціальності: Акушерство та гінекологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 10-06-2026

Спеціальність за освітою: 222 "Медицина"

Місце роботи здобувача: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.613.08

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.48

Тема дисертації:

1. Репродуктивне здоров'я жінок із передраковою патологією шийки матки
2. Reproductive health of women with precancerous cervical pathology

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності відновлення репродуктивної функції та зниженню частоти ускладнень перебігу вагітності та пологів у жінок різного репродуктивного віку із передраковою патологією шийки матки шляхом визначення диференційованого підходу до хірургічного лікування, удосконалення та впровадження науково обґрунтованого комплексу діагностичних і лікувальних заходів для даної патології. Методологічно дослідження складалося з п'яти етапів. На першому етапі з метою визначення частоти передракової патології шийки матки (ППШМ), був проведений ретроспективний аналіз 450 амбулаторних карт невагітних жінок різного репродуктивного віку. На другому етапі дослідження на базі КНП «Київський міський пологовий будинок № 1» проведено проспективне клініко-лабораторне дослідження 750 жінок репродуктивного віку (середній вік 32,1±5,5 років) з ППШМ, проведено ПАП-тест методом рідинної цитології, комплексне генотипування ДНК ВПЛ (28 типів), дослідження на ІПСШ методом

ПЛР, бактеріологічне та бактеріоскопічне дослідження, кольпоскопія, прицільна біопсія, гістологічне та імуногістохімічне дослідження; встановлено фактори ризику виникнення передракової патології шийки матки. За даними кольпоскопічного дослідження, в залежності від важкості ураження шийки матки у жінок різного репродуктивного віку, варто відмітити, що аномальна кольпоскопічна картина 1 ступеня (тонкий ацетобілий епітелій) достовірно частіше зустрічалася у пацієток із цитологічно верифікованим заключенням LSIL, тоді як аномальна кольпоскопічна картина 2 ступеня (грубий ацетобілий епітелій, який швидко проявляється) – в обстежуваних із цитологічним заключенням HSIL ($p < 0,05$). На III етапі після проведеного дослідження пацієткам I та II груп проведено лікування виявлених запальних процесів, отримано результати гістологічного та імуноцитохімічного дослідження, виконано хірургічне лікування ППШМ. Після отримання результатів біопсії розроблено алгоритм лікування ППШМ різними методами у 300 жінок репродуктивного віку, вони склали V групу дослідження (178 жінок з LSIL і 122 жінки з HSIL). В залежності від оперативного методу лікування шийки матки пацієтки V групи були розподілені на п'ять підгруп: VA ($n=57$) – метод кріодеструкції, VB ($n=39$) – діатермохірургічний метод, VB ($n=84$) – радіохвильовий метод, VT ($n=63$) – лазерний метод, VD ($n=57$) – аргоноплазменний метод. Проаналізовані терміни реабілітації та ефективність різних застосованих методів лікування доброякісної патології шийки матки у досліджуваних групах. На IV та V етапах дослідження розроблена, впроваджена та доведена ефективність запропонованої прегравідарної підготовки у пацієток з пролікованою ППШМ різними методами в анамнезі. У пацієток V групи ($n=300$) вагітність настала природнім шляхом тільки у 248 (82,7%) пацієток, вони склали VI групу, яка теж була розподілена на відповідні п'ять підгруп залежно від методу лікування шийки матки. Удосконалений та впроваджений диференційований діагностичний та лікувальний комплекс у жінок різного репродуктивного віку з передраковою патологією шийки матки сприяв настанню вагітності природнім методом у 82,7% жінок. Достовірно частіше ($p < 0,05$) вагітність настала у жінок після лазерного лікування шийки матки (96,8%), діатермохірургії (84,6%), аргоноплазменної (84,2%) і радіохвильової (80,9%) терапії. Найменша кількість вагітностей (66,7%) спостерігалася після проведення кріотерапії. Результати дослідження дозволили встановити нові аспекти патогенезу передракової патології шийки матки на основі аналізу взаємозв'язку між результатами анамнестичних, клінічних, цитологічних (LBD-рідинний цитологічний аналіз), молекулярно-біологічних (Digene-test, МАНК), гістологічних (punch-biopsy, excisional-biopsy), імуногістохімічних, інструментальних та мікробіологічних досліджень. Надано порівняльну оцінку різних методів хірургічного лікування та періоду відновлення при передраковій патології шийки матки і розроблена методика диференційованого підходу щодо вибору методу лікування даної патології у жінок репродуктивного віку різних вікових груп. Впроваджений алгоритм діагностично-лікувальних заходів при передраковій патології шийки матки у жінок різного репродуктивного віку довів свою ефективність у відновленні в них репродуктивної функції.

2. This dissertation is devoted to improving the effectiveness of reproductive function restoration and reducing the incidence of complications during pregnancy and childbirth in women of various reproductive ages with precancerous cervical pathology by establishing a differentiated approach to surgical treatment, improving and implementing a scientifically sound set of diagnostic and therapeutic measures for this pathology. Methodologically, the study consisted of five stages. In the first stage, to determine the prevalence of cervical precancerous lesions (CPL), a retrospective analysis was conducted of 450 outpatient records of nonpregnant women of various reproductive ages. In the second phase of the study, conducted at the Kyiv City Maternity Hospital No. 1, a prospective clinical and laboratory study was carried out on 750 women of reproductive age (mean age 32.1 ± 5.5 years) with PPSHM, were performed PAP test using liquid-based cytology, comprehensive HPV DNA genotyping (28 types), testing for STIs using PCR, bacteriological and bacterioscopic examination, colposcopy, targeted biopsy, histological and immunohistochemical examination; have been identified risk factors for precancerous cervical lesions. According to colposcopic findings, depending on the severity of cervical lesions in women of various reproductive ages, it is worth noting that a grade 1 abnormal colposcopic pattern (thin acetowhite epithelium) was significantly more common in patients with cytologically verified LSIL, whereas a grade 2 abnormal colposcopic pattern (coarse acetowhite epithelium that rapidly appears) was more common in

those with a cytological diagnosis of HSIL ($p < 0.05$). In the third stage, following the initial examination, patients in Groups I and II underwent treatment for the identified inflammatory processes; results of histological and immunocytochemical examinations were obtained; and surgical treatment for PPSHM was performed. After receiving the biopsy results, a treatment algorithm was developed for cervical intraepithelial neoplasia (CIN) using various methods in 300 women of reproductive age; they constituted Group V of the study (178 women with LSIL and 122 women with HSIL). Depending on the surgical method used to treat the cervix, patients in Group V were divided into five subgroups: VA ($n=57$) – cryodestruction method, VB ($n=39$) – diathermococurgical method, VC ($n=84$) – radiofrequency method, VD ($n=63$) – laser method, VE ($n=57$) – argon plasma method. The rehabilitation periods and the effectiveness of various treatment methods for benign cervical pathology in the study groups were analyzed. In phases IV and V of the study, the proposed pre-pregnancy preparation program was developed, implemented, and proven effective in patients with a history of treated primary infertility treated using various methods. Among patients in Group V ($n=300$), pregnancy occurred naturally in only 248 (82.7%) patients; they formed Group VI, which was also divided into five subgroups based on the method of cervical treatment. The differentiated diagnostic and treatment protocol developed and implemented for women of various reproductive ages with precancerous cervical lesions facilitated natural conception in 82.7% of women. Pregnancy occurred significantly more often ($p < 0.05$) in women following laser treatment of the cervix (96.8%), electro- (84.6%) and argon plasma (84.2%) therapy, and radiofrequency (80.9%) therapy. The lowest number of pregnancies (66.7%) was observed after cryotherapy. The study results have revealed new aspects of the pathogenesis of precancerous cervical pathology based on an analysis of the relationship between the findings of anamnestic, clinical, cytological (LBD liquid-based cytology), molecular-biological (Digene test, MANK), histological (punch biopsy, excisional biopsy), immunohistochemical, instrumental, and microbiological studies. A comparative assessment of various surgical treatment methods and recovery periods for precancerous cervical pathology was provided, and a methodology for a differentiated approach to selecting a treatment method for this pathology in women of reproductive age across different age groups was developed. The implemented algorithm of diagnostic and therapeutic measures for precancerous cervical pathology in women of various reproductive ages has proven its effectiveness in restoring their reproductive function.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Зарічанська ХВ. Материнські та перинатальні наслідки після допоміжних репродуктивних технологій у жінок із доброякісною патологією шийки матки. Перинатологія та репродуктологія: від наукових досліджень до практики [Електронне науково-практичне видання НУОЗ України імені П. Л. Шупика]. 2025;4:102–11. DOI: 10.52705/2788-6190-2025-4-15
- Salmanov AG, Artyomenko VV, Dyndar OA, Lypko IM, Rud VO, Semenyuk AO, Zabudskyi OV, Korniyenko SM, Gorbunova OV, Strakhovetskyi VS, Strakhovetska YV, Lytvak OO, Zarichanska KV, Chubatyy AI, Kononets OP, Knyhin MV. Obstetric and gynecological surgical procedures, and surgical site infections as risk for the development of endometriosis: a multicenter study. Wiad Lek. 2025;78(7):1291–7. DOI: 10.36740/WLek/208988
- Кузмич ОС, Кротік ОІ, Зарічанська ХВ. Особливості ендокринологічного ста-тусу хворих, які перенесли ендометрит після кесаревого розтину. Український журнал «Здоров'я жінки». 2025;2(177):17–25. DOI: 10.15574/HW.2025.2(177).1725

- Зарічанська ХВ. Ефективність генотипування вірусу папіломи людини при первинному скринінгу патології шийки матки. Перинатологія та репродуктологія: від наукових досліджень до практики [Електронне науково-практичне видання]. 2024; 4(3-2):36–45. DOI: 10.52705/2788-6190-2024-03.2-05
- Salmanov AG, Artyomenko VV, Shchedrov A, Korniyenko SM, Kovalyshyn OA, Zarichanska KV, Nastradina NM, Kokhanov IV. Epidemiology and risk factors for healthcare-associated maternal peripartum infections in Ukraine: results a multicenter study. Pol Merkur Lek. 2024;53(4):408–14. DOI: 10.36740/Merkur202404104
- Salmanov AG, Yuzko OM, Tofan BY, Zarichanska KV, Korniyenko SM, Lysenko BM, Strakhovetskyi VS, Paliga IY, Voloshyn OA. Epidemiology of endometriosis in Ukraine: results a multicenter study (2019–2021). Pol Merkur Lek. 2024;52(3):277–85. DOI: 10.36740/Merkur202403103
- Зарічанська ХВ. Чутливість і специфічність діагностичного комплексу в жінок з інтраепітеліальним ураженням шийки матки. Український журнал «Здоров'я жінки». 2024;4(173):21–5. DOI: 10.15574/HW.2024.4(173).2125
- Salmanov AG, Netskar IP, Kostikov VV, Zarichanska KV, Korniyenko SM, Artyomenko VV, Rud VO, Kovalyshyn OA. Vulvovaginal candidiasis after gynecological surgeries and adverse pregnancy outcome in Ukraine: a multicenter study. Wiad Lek. 2023;76(12):2556–63. DOI: 10.36740/WLek20231210
- Salmanov AG, Kostikov VV, Netskar IP, Artyomenko VV, Rud VO, Korniyenko SM, Zarichanska KV. Healthcare-associated bacterial vaginosis after gynecological surgeries and associated adverse pregnancy outcome in Ukraine. Wiad Lek. 2023;76(10):2313–19. DOI: 10.36740/WLek202310128
- Горбунова ОВ, Зарічанська ХВ, Нецкар ІП, Ярова ІВ. Біоценоз піхви та сучасні підходи до корекції вагінальних дисбіозів. Репродуктивне здоров'я жінки. 2023;5(68):69–81. DOI: 10.30841/2708-8731.5.2023.286772
- Зарічанська ХВ, Горбунова ОВ. Аналіз перебігу гестаційного періоду та перинатальних наслідків у жінок після оперативного лікування шийки матки. Здоров'я суспільства. 2021;1(4):112–7. DOI: 10.22141/2306-2436.10.4.2021.246353
- Горбунова ОВ, Гончарук НІ, Зарічанська ХВ, Єрмолович НА. Вагітність на тлі бактеріального вагінозу: сучасні шляхи вирішення проблеми. Здоров'я жінки. 2020;7(153):23–30.
- Зарічанська ХВ. Лікування жінок з вагінальним кандидозом на тлі папілома-вірусної інфекції: порівняльні аспекти. East European Scientific Journal (Polska). 2019; 5(45, p. 6):4–11.
- Gorbunova OV, Zarichanska HV. Efficiency of using antifungal drugs in women with vaginal candidiasis on the background of papillomavirus infection. Ukrainian Journal of Perinatology and Pediatrics. 2018;2(74):31–5. DOI: 10.15574/PP.2018.74.31
- Горбунова ОВ, Зарічанська ХВ, Шекера ІО. Оптимізація прегравідарної підготовки жінок із вагінальним кандидозом на тлі папіломавірусної інфекції. Здоров'я суспільства. 2018;7(3):134–8.
- Зарічанська ХВ, Антонюк МІ, Ємець НО. Консультації підлітків із питань контрацепції. Здоров'я жінки. 2014;6(92):153–77. Фахове видання на момент публікації 17. Зарічанська ХВ. Епідеміологія та фактори ризику папіломавірусної інфекції шийки матки. Здоров'я жінки. 2013;3(79):201–3.
- Зарічанська ХВ. Перебіг вагітності та пологів у жінок із істміко-цервікальною недостатністю. Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології. 2013;2: 110–2.
- Зарічанська ХВ. Вміст глікопротеїнів та вуглеводневих компонентів слизу цервікального каналу у жінок із істміко-цервікальною недостатністю. Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології. 2013;1: 155–7.
- Геряк СМ, Стельмах ОЄ, Багні НІ, Зарічанська ХВ, Петренко НВ, Куценко ВВ. Патогенетичне лікування невиношування вагітності у жінок з ретрохоріальною гематомою. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2012;2(3):72–5.
- Зарічанська ХВ, Ходаківський СБ, Стельмах ОЄ. Комплексне лікування генітального герпесу у жінок репродуктивного віку. Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології. 2012;2:160–2.
- Зарічанська ХВ, Ходаківський СБ, Гуменюк ТС. Перебіг вагітності у жінок із істміко-цервікальною недостатністю. Збірник наукових праць Асоціації акушерів-гінекологів України. 2012;2(4):199–201.

- Салманов АГ, ред. Мікробіота, антибіотики, пробіотики та пребіотики: Під-ручник для студентів, аспірантів та лікарів / Антипкін ЮГ, Щеглов ДВ, Вдовиченко ЮП, Ковалишин ОА, Шунько ЄЄ, Страховецький ВС, Літус ВІ, Літус ОІ, Горбунова ОВ, Щербакова ЮВ, Рудь ВО, Артьоменко ВВ, Корнієнко СМ, Руденко АВ, Волошин ОА, Кремзер ОО, Струк ТА, Мамонова МЮ, Зарічанська ХВ, Краснова ЮЮ, Чубатий АІ. Київ: ФО-П Білецький Р.Г.; 2025. 700 с.
- Вдовиченко ЮП, Горбунова ОВ, Шкиряк-Нижник ЗА, Жилка НЯ, Зарічанська ХВ, Іщенко ІВ. Сучасні підходи до ведення пацієнок з бактеріальним вагінозом: Методичні рекомендації. Київ, 2018. 30 с.
- Ходаківський СБ, Зарічанська ХВ, Захаренко НО. Показники імунологічного та цитокінового статусу у породіль з високим ризиком розвитку септичних усклад-нень кесаревого розтину. Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології. 2012;2:157–9.
- Зарічанська ХВ. Лікування генітального герпесу в жінок репродуктивного віку. Вісник наукових досліджень. 2011;2(63):102–4.
- Зарічанська ХВ. Чутливість і специфічність діагностичного комплексу в жінок з інтраепітеліальним ураженням шийки матки. В: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні питання акушерства та гінекології» (4 квітня 2025 року, м. Харків). Харків: ХНМУ; 2025. С. 26–27.
- Горбунова ОВ, Зарічанська ХВ. Сучасний погляд на лікування бактері-ального вагінозу у вагітних. В: Збірник наукових праць Всеукраїнської міждисцип-лінарної науково-практичної конференції «Жіноче здоров'я: імплементація сучасних протоколів в клінічну практику» (Тернопіль, 27–28 лютого 2020 р.), Тернопіль: Видавництво «Підручники і посібники»; 2020. С. 29–30.
- Зарічанська ХВ. Перебіг гестаційного періоду у жінок після різних хірургіч-них методів лікування доброякісної патології шийки матки. В: Збірник наукових праць Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції «Жіноче здоров'я: імплементація сучасних протоколів в клінічну практику» (Тернопіль, 01–02 березня 2018 р.). Тернопіль: Видавництво «Підручники і посібники»; 2018. С. 53–54.
- Зарічанська ХВ. Імунологічні особливості ектопії шийки матки асоційованої з ВПЛ-інфекцією. В: Матеріали науково-практичної конференції з участю міжна-родних спеціалістів, присвяченої Дню науки «Внесок молодих спеціалістів у розвиток медичної науки і практики» (Харків, 16 травня 2013 р.). Харків, 2013. С. 139.
- Зарічанська ХВ. Особливості імунного статусу у жінок з передраковою пато-логією шийки матки. В: Матеріали XVII Міжнародного медичного конгресу студентів та молодих вчених (Тернопіль, 22–24 квітня 2013 р.). Тернопіль: Укрмедкнига; 2013. С. 168.
- Зарічанська ХВ. Тактика ведення вагітних із патологією шийки матки. В: Матеріали XVI Міжнародного медичного конгресу студентів та молодих вчених, присвяченого 55-річчю ТДМУ імені І. Я. Горбачевського (Тернопіль, 23–25 квітня 2012 р.). Тернопіль: Укрмедкнига; 2012. С. 139.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U006095

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойчук Алла Володимирівна
2. Alla V. Boychuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2191-0383

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лакатош Володимир Павлович
2. Volodymyr Lakatosh

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7999-1358

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коломієць Олена Володимирівна
2. Olena V. Kolomiets

Кваліфікація: д. мед. н., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4511-1663

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа «Всеукраїнський центр материнства та дитинства Національної академії медичних наук України»

Код за ЄДРПОУ: 45460659

Місцезнаходження: вул. Платона Майбороди, Київ, 04050, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Голяновський Олег Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Голяновський Олег Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Коломейчук Валентина Миколаївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна